

## **ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ НА ПОЛІТИКУ ДЕРЖАВИ В ОПОДАТКУВАННІ ПІДПРИЄМСТВ**

*Хорошилова І.О., канд. екон. наук  
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

*Байдала В.В., канд. пед. наук, доцент  
Харківський національний педагогічний університет  
імені Г.І. Сковороди*

Ситуація, що склалась, має всі ознаки світової економічної кризи, на наш погляд масштаб цієї кризи не може передбачити ні один експерт. Вимушене призупинення усіх бізнес-процесів призведе до невиконання бюджетів, як наслідок багатьом країнам грозить дефолт. Ця ситуація вимагає негайної консолідації всіх державних інститутів і формування антикризового плану дій. Деякі кроки в цьому напрямку здійснені, але багато чого потрібно ще прорахувати, щоб попередити незворотні економічні процеси та підтримати економіку країни в цілому. Найважливішим інструментом впливу на економіку в кризових ситуаціях є податкові пільги. На практиці податкові пільги можуть надаватись у формі зниження ставок оподаткування або у формі податкових кредитів. Наприклад, від 30 березня законом були внесені зміни в оподаткуванні, а чи матиме це відповідний результат покаже лише час. Збільшили пороги для спрощенців:

- для 1 групи єдиного податку з 300 тис грн до 1 млн грн;
- для 2 групи – з 1,5 млн до 5 млн грн на рік;
- для 3 групи – з 5 млн грн до 7 млн грн на рік.

З статистичних даних знаємо, що на спрощеній системі працює більшість суб'єктів господарювання в Україні:

- 1 група – 196 тис. ФОП;
- 2 група 588 тис. ФОП;
- 3 група 545 тис. ФОП та 173 тис. юридичних осіб.

Логічно, що збільшення лімітів дозволить їм працювати, не ховаючи потоки в «тінь», а деякі компанії, що підпадають під 3-ю групу, за бажанням, перейдуть на спрощену систему оподаткування.

Існування податків в різних їх іпостасях відомо нам з найдавніших часів. Відомо, що основною функцією податків є регулювання економіки. За допомогою податкової політики різноманітні державні утворення впливають на стан господарської діяльності, стимулюють економічне зростання та перерозподіляють грошові потоки. Податкові стимули останнім часом стають ваговою складовою системи державного регулювання та підтримки насамперед малого та середнього бізнесу.

Наразі скасування штрафів за несплату ЄСВ подовжено, не каратиметься також невчасне подання звітності, зупиняються перевірки, звільнення від податків на землю та нерухомість також переглянули. Також строк сплати податків подовжено, наприклад за квітень можна буде платити пізніше, до кінця червня. Дуже важливим є той факт, що органам місцевого самоврядування у 2020 році надали право приймати рішення про внесення змін до прийнятого рішення про встановлення місцевих податків та/або зборів щодо зміни ставок єдиного податку. Це означає, що кожна громада може встановлювати самостійно ставки єдиного податку для першої та другої групи ФОП на спрощеній системі, в межах лімітів, тобто 10 % прожиткового мінімуму та 20 % мінімальної зарплати відповідно.

Оскільки податки є одним з найважливіших важелів впливу держави на економічні процеси що в ній відбуваються, вони слугують тими «кровоносними артеріями», через які відбувається фінансове наповнення бюджетів різних рівнів для реалізації життєво важливих функцій держави. Однак варто зазначити, що вплив податкових важелів на економіку потребує чіткої спланованості, системності та прогнозованості рішень, тому, насправді навряд чи

місцеві органи будуть збільшувати ставки, бо це не дозволяє принцип юридичної визначеності. А зменшувати вони, напевно, не будуть, оскільки вони вже жаліються на падіння надходжень до місцевих бюджетів – в результаті як скорочення економічної активності, так і власне завдяки нормам антикризових законів.

До того ж враховуємо, що надмірне податкове навантаження є негативним чинником державної податкової політики, яке відповідним чином впливає на розвиток національної економіки, стримує ділову активність суб'єктів господарювання, уповільнює зростання валового внутрішнього продукту та є однією з причин виникнення таких кризових явищ у суспільстві, як соціальна напруженість та загальне зубожіння населення, це не беручи до уваги економічну кризу. При більш, менш стабільному стані рівень податкового навантаження в нашій країні складає від 70 до 80 відсотків від отриманого доходу, якщо не враховувати податкового навантаження на заробітну плату та собівартість продукції. Таке оподаткування є значно вищим, ніж у розвинених країнах світу, та негативно впливає на економіку нашої країни. Витрати підприємств складають близько 60 % прибутку, для порівняння, що середній світовий показник складає 40 %. Для поліпшення становища нам потрібно поступово знижувати податкове навантаження, створювати умови, в яких непотрібно буде шукати можливість ухилитися від сплати податкових зобов'язань, а це поступово призведе до збільшення надходжень до державного бюджету. Лише за умови зниження податкового навантаження, на нашу думку, Україна може стати конкурентоспроможною на світовому економічному просторі.

*Перелік посилань:*

1. Контракты.UA : веб-сайт. URL: <http://www.kontrakty.com.ua/show/ukr/article/11525/08200911525.html>